

مەن جۇرگەن تاۋلاردىڭ يىگى - اي ...

كۈنگەي مۇقاجان ۇلى

ۇلتتار باسپاسى

江苏工业学院图书馆
藏书章

... من جۇڭگو نىڭ يىڭى - اي

ۇلتىنار باسپاسى

جاۋاپتى رەداكتورى: العابد ك قيسىنقان ۇلى
جاۋاپتى كوررەكتورى: مارعۋا ازاتقان قىزى
مۇقاباسىن جوبالاعان: ۋياۋ

مەن جۇرگەن تاۋلاردىڭ بىيگى - اي... .

كۈنگەي مۇقاجان ۇلى

ۇلتتار باسپاسى باستىردى، تاراتادى
شىنخۇا كىتاپ دۇكەنىدەرىندە ساتىلادى
ۇلتتار باسپاسى كومپيۇتەردە تەردى
بىيجىڭ يىحۋى باسپا زاۋودىندا باسلىدى
2009- جىلى جەلتوقسان ۋېرئىشى باسپاسى
2009- جىلى جەلتوقسان، بىيجىڭ، 1- باسلىۋى
باغاسى: 16.00 يۋان

责任编辑：阿勒哈别克

责任校对：玛尔胡瓦

装帧设计：吾要

图书在版编目（CIP）数据

昆盖作品选：哈萨克文/昆盖著. —北京：民族出版社，
2009. 11

ISBN 978-7-105-10434-5

I. 昆... II. 昆... III. 哈萨克族—少数民族文学—作品综
合集—中国—当代—哈萨克语（中国少数民族语言）

IV. I293.6

中国版本图书馆 CIP 数据核字（2009）第 201030 号

昆盖作品选

昆盖 著

民族出版社出版发行

（北京市和平里北街 14 号 邮编 100013）

<http://www.mzcbs.com>

北京艺辉印刷有限公司印刷

各地新华书店经销

2009 年 12 月第 1 版 2009 年 12 月北京第 1 次印刷

开本：850 毫米×1168 毫米 1/32 印张：10.125

印数：0001—3000 册 定价：16.00 元

ISBN 978-7-105-10434-5/I · 2094（哈 288）

哈文室电话：010-64228006 发行部电话：0991-2854817

مازمۇنى

الغى ءسوز 1

ماقالالار، خاتتار

- 3..... ادەبىيەت پەن اۆتور جايىندا
- 12..... ادەبىيەتكە دۇرس نىيەت كەرەك
- 22..... پروزا جىنالىسىنداى باياندامالارعا باعا.
- 36..... «شىنجياڭ گازەتىنە» خات
- 55..... بىلە خالىق باسپاسى رەداكسىياسىنا خات
- 74..... «تارىخاتاي» جۇرنالىنا خات
- 87..... التاي ادەبىيەتى مەن «التاي اياسىنا» كوز سالعاندا
- التاي ايماقتىق ادەبىيەت-كوركەمونەرشىلەر بىرلەستىگى اڭگىمە
- 93..... جىنالىسىندا سويلەگەن ءسوز
- 113..... ارال جايلاۋىنداى اقىندار ايتىسىنا القاۋ ءسوز
- التاي ايماقتىق كوركەمونەر بايقاۋى مەن «التاي اياسى» جۇرنالىنىڭ ءبىر
- 132..... ءبولىم اۆتورلارىمەن اڭگىمە ماجىلىسىندە سويلەگەن ءسوز.
- التاي ايماقتىق پەداگوگىكالىق مەكتەبىندە ارناۋلى كۇرس ادەبىيەت كلاسىنان
- 137..... ءبىلىم تولىقتىرىپ جاتقان ۇستازدارمەن وي ورتاقاسۋ.
- قازاق ادەبىيەتى جايىندا ءبىر-ەكى اۋىز ءسوز 158
- ۇلتتار دوستىعى — انا مۇرامىز 162

- جىناق جونىندەگى العى ءسوز 174
- «ۇلىڭگىر» جۇرنالى ءۇشىن جازىلعان از عانا العى ءسوز 178
- توسىن تولعانىستار 181
- جاستارعا كەڭەس 185
- سۈيىكتى وپەرا، ساحاناعا شەيىڭىز 186

كومەدىا، دراملار

- ماحابباتقا جول 193
- كۈيدىرگى 238
- قورجىن 253
- توسەكتەگى تۈرە 259

ولەڭدەر، تولعاۋلار

- جاڭا جىلدا جاڭا نۇر 269
- سالەم سىزگە ماۋزىدۇڭ 271
- الەمنىڭ التىن كۈنى — 1-ماي 272
- حالقى مول، قۋاتتى زور ءبىزدىڭ وتان 273
- كىم؟ نە؟ نەلەر؟ 275
- ۇلى دوستىق 277
- ورناتتىڭ جاڭا ءومىردىڭ جاس تۇلعاسىن 278
- ناعىز قۇدىرەت بىزدە 279
- مەنىڭ مۇراتىم 281

283.....	دۈرگىن تۇرالى تولعاۋ
288.....	قابا تۇرالى جىر
291.....	مەنىڭ ماقتانىشىم
294.....	جيەنشارىم — جۇراعاتىم
294.....	ۇرپاق — اكە ارمانى
297.....	مارتەبە
298.....	اجالعا جاۋاپ
299.....	سۈكەڭ اتىنان
301.....	شىركىن شالدار
303.....	زامانداستىڭ زايىبىنا
304.....	اكا دوس، قوش بول
306.....	بالام سەن ابايدى وقى
308.....	ۇلىڭگىرىم
310.....	ەرتىسىم
311.....	وزەنىم مەنىڭ قىرانىم

ماقالالار، حاتتار

ادەبىيەت پەن لۆتور جايىندا

ادەبىيەت - كوركەمونەر شارۋاشلىغىمىزدىنڭ قازىرگى جاعدايى قۇانتارلىق كۆيدە كەلەدى. ئىباراق، بۇعان داندائىسۋدىڭ، تابىستار الدىندا تۇماۋراتىۋدىڭ بىزگە كەرەگى جوق، وسىنداى ويدىڭ جەتەگىمەن كەيىر پىكىرلەرىمدى كوپتىڭ قازانىنا سالۋدى ءجون سانايىمىن.

الدىمەن، ادەبىيەت جاۋىنگەرلەرىنىڭ تۇرعىسى، تانىم - تۇسىنىڭى جايلى از ايلدايىق، مۇنداعى ەڭ ئىرىنىشى ءس - دۇرس ساياسي تۇرعىنىڭ بولۋى، اتاپ ايتقاندا، وتانعا، حالىققا، پارتىياعا اينمايتىن ءمولدىر ماحاباتىمىز بولۋ ءتىس. ئىز وتان، حالىق، پارتىيا، سوتسىيالىزم مۇددەسىنە بەرىك تۇرۋ ارقىلى ادەبىيەت - كوركەمونەردە الۋان ءتۇرلى فورمالار قولدانىپ، سان قىلى ناقىشتى ورنەكتەر جاسايمىز. وسىنداى ونەر قاسىيەتىمىزدىڭ وتان، حالىق، پارتىيا، سوتسىيالىزم سىنە پايدالى كومبەدەن كورىنىۋگە مۇددەلىمىز. وسى ئىر ءتۇرلى تۇرعىنى ەسكەرۋسىز قالدىرىپ، ”قۇ سوزدەن قۇرعان قۇرداعىمىز“ بولسا مەملەكەت بۇقاراسى ونى جەگەندى قويىپ، جەك كورەدى.

دەمەك، ادەبىيەت جاۋىنگەرلەرى ەلگە ادال، جەرگە مەيىرىمدى، كىشپەيىل، كوپشىل، سزدەنگىش، وزىنە وكپەلەگىش، مويىماس ءمورالدى، قوزعالماس تاباندى بولۋ شارت. ەكىنشى سوزىن ايتقاندا، سۋيىكتى وتانىنىڭ سۋبەلى سىتىرىنىڭ پۇشپاعىن يەۋشىمىن دەيتىن الاسادان تابىلىپ تۇرغانى ءمۇناسىپ. بۇدان شەتتەپ، جاسامپاز حالىقتىڭ زامانى ۇستاتقان قالامنىڭ سزىنە (قانئالىق

قابىرغالى بولسا دا) ماس بولپ، سەلتەڭدەپ شەكشىۋگە، كولكىلدەپ، دوڭكىۋگە اقلى مەسپىز. خالىق قاتارىندا تۇرۇ، كىشىرەيىپ كورىنۇ — ادامنىڭ اقبىلىلىغى. داڭغىل جولدا شاتقاياقتاۋ، قورىيىپ قوقىراقتاۋ — پاقىرلىغى بولادى. بۇكىل ەل، بۇكىل دۇنيە ادەبىيەتىندە الپ تۇنىدىلار بەرگەن تالاي ساڭلاقتىڭ خالىق مايدانىدا قالتقىسىز تۇرىپ، وزدەرى ورناتقان بىكىتەر ءۇشىن بۇيرەگى بۇلك ەتپەگەندىكىتەرىن ءۇمتۋىمىز — ومىردەن ءۇتىۋىمىز بولادى.

جۇڭگو قازاق ادەبىيەتىندە قاپساعاي تۇلعالى قومماقتى قارقىن بولپ وترعاندىغى كوپكە ايان. ”تورتىك توبە“ كۇيرەتىلگەننەن بەرگى ازانا جىلدىڭ شىندە جىرما نەشە رومان، پوۋەست، ەكى جۇزدەن ىلگەرى داستاننىڭ جانە باسقانىڭ تۇعانى ءسوزىمىزدىڭ سەنىمدى كەپىلى. بۇل قابىرغاسى قاتايعان ادەبىيەتشى قاۋىمىمىزدىڭ ولجاسى. وسى جايندا ەرەكشە اتاپ وتەرلىك، ماقتان ەتەرلىك قالامگەرلەرىمىز دە ەداۋىر.

تالاس جوق، تابىستارىمىز تياناقتى. مەن ويلايمىن، قايرىمدى ەلدىكتى، قابىرغاسى قاتتى ەلدىكتى دە، وپىرىلغان ءىستىڭ ورنىنداى ۇڭىرەيگەن كەمدىكتى دە جاسىرماي كورسەتۋ كەرەك. قاپلىقسىز قارايىقشى، جوعارىدا اتاپ وتكەنىمىزدەى تىڭ تۇنىدىلارىمىز مول ەكەن، وسىعان بولا السىزدەر جوق ەكەن دەى الامىز با؟ جاسىراتىنى جوق، قايسى ءىر رومان، داستان — پوۋەستتىڭ اتىنا لايىق ءمانى مەن ءدانى بار ما؟ دەگەن سۇراۋ قويىپ، سۇرىپتاۋ جۇرگىزەتىن مەزگىل ابدەن جەتىپ وتر.

ادەبىيەت شارۋاشىلىغىنىڭ سىر — سىپاتىن ءتۇسىنۋ جانە ونى تۇتىنۋعا قاتىستى بەلەڭ بەرىپ جۇرگەن مىنەزدەرىمىز جايندا ازداپ مەۋرىن بىلدىرگىم كەلدى! ادەبىيەت — خالىقتىڭ قاسىيەتتى قازىناسى، ادەبىيەتشى قاۋىم — سول كوپتىڭ وتىنىن جىناسىپ،

ۋەتىن جاعۇشىلار، بەلگىلى ئېىر تاپتىڭ نەمەسە ۇلتتىڭ مادەنىيەت-
ادەبىيەتىن ئېىر الپ جاسامايدى، قاۋىم جاسايدى. جەكە ادامنىڭ
شىققان بېىگى بولسا، ۋنىڭ ۋزىق ۇلەسى رەتىندە ۋرىن يەلەيدى.
ئېىراق، ۋنىڭ ەسەسىنە قاۋىمدىق كۇشتىڭ سالامەن جەڭىلدەتىپ
قاراۋ قاتە. بۇل شىندىقتان شەتتەۋ، شەتىنەۋگە قاراي جۇگىرگەندىك
بولار ەدى.

دەمەك، ادەبىيەتتىڭ الەۋمەتتىك ۋرنى تۇراسىنداى تۇسىنىكتە
ۋكىرەڭدەگەن ۋرەسكەلدىكتەرىمىز جوق تا شىعار. ئېىراق، ەپتەگەن
ەجىرەكەيدەن قۇرغاق ەمەس سىياقتىمىز. قايسى ئېىر جولداستاردا
ادەبىيەتتى بارىنەن جوعارى قويىپ، تۇتىنغان كاسىبىندە ەركەشە
ەركىنسۇگە بوي ۇراتىن پىيىلدار دا بايقالىپ ءجۇر. ۋنداي جولدىس
ادەبىيەت-كوركەمونەردەگى ەركىندىك حالقتىڭ كوكەيتەستى
مۇددەسى، مەملەكەتتىڭ زاڭ-ەرەجەسى، پارتيانىڭ مۇرات-ماقساتى
نەگىزىندە بولاتىندىن تۇسىنبەيدى نەمەسە ەسكەرمەيدى.

ادەبىيەت-كوركەمونەر جايىندا ئېىزدىڭ تازا ارىمىز، كوپكە يىگىلىك
ئېىلىم ئارىمىز، دوس ءسۇيىنىپ، دۇسپان كۇيىنەتىن جالىنىمىز بەن
الىمىمىز، تەرەڭ تانىمىمىز بولۇ شارت. جوعارىدا اتاعان ەلگە
ادالدىق، جەرگە ماحاببات، كىشىپەيل، كوپشىل، قالامى
قاڭتارىلمايتىن زەدەنگىش، ءمورالدى تاباندىلىق ەركەشەلىكتەرى ۋسى
تۇيىندەردەن تابىلسا كەرەك. قازاقتىڭ اقىن-جازۇشىلار قاۋىمىندا بۇل
قاسىيەتتەر كەم دەۋگە، بارىندە دە تەڭ دەۋگە باتىلىمىز بارمايدى.

مىنانداي سوزگە اۋىز بارعىزامىز، ئېىلىمى جوقتىڭ بىلجىراى
كوپ، قۇمارلىعى جوقتىڭ الاقانى قۇرغاق، ”ۋزىن ماقتاعان
ۋلگەنمەن تەڭ“، ۋزىڭە توپتاعانىڭ ۇزىڭدى كىلت توقىراتقانىڭ،
تابانى تايماقتىڭ — شاناعى بويداق، تانىمى تايازدىڭ تانىمى
بىقسىق. ۋسىنداى مىنەزدەر ادەبىيەت قوسىنىمىزدىڭ اراسىنان ءار
تۇستا، تۇرلىشە جاعدايدا بەلەڭ بەرىپ قالىپ جۇرگەننى جاسىرۇدىڭ

«جونى جوق. بۇل تۇراسىندا ات اتاپ، «تۇس تۇستەمەي كوز جەتكەن، كوڭىل زەرىككەن ماسەلە كۈلەمىندە كۆپىيىپ كەتسە قۇرامىز.

كەيىنر جولداسىتار قاۋىم الدىندا قاراداي شەرتىەدى. ادەبىيەت شارۋاشلىغىنىڭ شار تارابىن ارالاپ، ونىڭ بارلىق قىرى مەن سىرىن بىلىپ العانداي بولادى. بار جەردە ئۆز قۇمالاعىن تورتەن قويىپ، ئۆزىن قارىيتادى. ادەبىيەتنىڭ ئۆيرەنۋەگە، قاۋىمدىق بىلگەرلەرگە مويىن بۇرمايتىندىن دا بەينەلەيدى.

«بىرسىپرا جاس جولداسىتار ادەبىيەت شارۋاشلىغىن تىم وسال سانایدى. وزدەرىنە ارزان باعا قادایدى. ادەبىيەتنىڭ شىتىرمانى كۆپ، شەكسىز-شەتسىز قاتپارلى شىڭ ەكەندىگىن ەسكەرمەيدى. ونىڭ تەرەڭىنە ئۆگىلمەيدى، قىندىغىنا قىنالمايدى. قىسقاشى، الەۋمەتتىك وزىق ويدىڭ قات-قات وتكەلىنەن وتۋەگە، شاما بار بىيىگىنە جەتۋەگە شىن مانىندە بويلامايدى. مۇنداعى باستى كەدەيلىك ادەبىيەت عىلىمىن، بۇل تۇراسىنداعى ماركىستىك-لەنىندىك بايىمداۋلاردى ئۆيرەنبەۋدەن تۇعان. سونىمەن قاتار، ادەبىيەت ارداگرلەرىنىڭ سول دارەجەگە جەتۋەگى وزدەرىن ئۇمىتىپ ەڭبەكتەنۋەلەرىن، ولاردىڭ تاجىرىيە-ساباقتارىن ئۆيرەنىپ، وعان تەبىرىنە ئۆگىلمەۋدەن شىققان. سونداي پىيىل كوتەرگەن جولداسىتارىمىز ئۆز ورتامىزداعى كورنەكتى اقىن-جازۋشىلارمەن دە تىعىز جاناسا المايدى، ولاردىڭ دا باسقان بىزدەرىنە، بۇگىنگى كەزەڭىنە زەيىن قويمايدى. سونىمەن مۇنداي جولداسىتار شىراتىلىپ وتىرىپ شىعارما جازادى. بىرنەشە ولەڭى شىعپ قالعان سولڭ-اق: «اقىن ئۇرپاعىڭ» دەپ جار سالادى. بارا-بارا جازعانىنىڭ سىياسىن كەپتىرمەي باسپاعا بەرۋەگە اسىعادى. كورىنگەن جەردە توگىپ-شاشىلادى. بۇل تۇستا باسقانلاردى دا باسىنادى.

حالىقتىڭ قارا ورمانداي قازىناسىنا، حالىق بەرەتىن اتاققا بىلايشا قاراۋ بالالىق، شالالىق بولادى. وسىنداى جولداسقا مىنانى

ايتارەك، ازولەك جازىپ "اقىن" بولساڭ، داستان بىتىرۋگە الدىن -
الا جاقىن قالساڭ، تالاپتان توقىرامايسىڭ با؟ تومپەشككە شىققانغا
دەمەكسەڭ، توبەشككە شىققاندا قايتەسەڭ؟! نەلەر مىقتى
مايتالماندار ءوزى شىققان بىككە بۇسانباغاندا، ەمشەك ءسۈتى
اۋزىڭنان كەتپەي جاتىپ، سەلتەڭدەۋىڭ سەنمىڭدى كەتىرمەي مە؟
الدەن ورەكپىگەن مۇنداي قىلىق ادەبىيەت قازىناسىنىڭ جالعىز تال
قابىرعاسىن دا ۇستاتپاي قويۋى عاجاپ ەمەس قوي!

ارىنە، ادەبىيەت ەلمى اياق بارماس اسۋ، النىباس قامال ەمەس.
ءىراق، ول اسىلدىڭ وڭىاي جەتەتىن ولجا ەمەس ەكەندىگىن ەڭ
باستى ورىنغا قويا ءىبلۋ دارمەندىلىك بولادى.

كەبىر قالامگەرلەرىمىز جۇلقىنىپ شىعەپ، جۇلدە الپ،
كوپ - كورىم قىرقادان كورىنگەنى بار. ونداي جۇيرىكتىڭ ازداپ جەر
تارىپ قوپارلىق ءجونى دە جوق ەمەس سىياقتى. مۇنداي
پەندەشلىكتى تۇسىنۋگە دە بولادى. ءىراق الدىڭىز اللىس جاتىر
عو، بابىڭىز كەلىپ، قايراتىڭىز قايتاپ تۇرعاندا، بركىلمەي
سىلتەۋىڭىزگە جۇرتىڭىز ءۇمىت بايلاپ وتىرعانىن ۇمىتپاعانىڭىز
ءجون. وسىنداي جولداستىڭ قايسى ءىرى (ويناپ ايتقانى ما، ويلاپ
ايتقانى ما؟) وزدەرىن ۇلكەن - ۇلكەن قايراتكەر قاتارىندا سويلەيدى.
ءىزدىڭ تىلەگەنمىز مۇنداي ءسوز اۋىز ساداعاسى بولسا ەكەن!

ادەبىيەتشى قاۋىم — حالىقتىڭ رۋحانى مۇراتىنا مۇراگەر بولىپ،
مادەنى تۇلعاسىنا ۇلەس قوسۋشى كۇشتىڭ كورىنەكتى توبى. سول
ەسەپتەن حالقىمىزدىڭ قاستەرلى قاسىيەتىن، اقبل - پاراساتىن،
دارىندى وي، دارقان مىنەز، اسىل ابىروپىن يگەرۋگە، سول ارقىلى
قانائىن كەڭ جايىپ ورىستەۋگە مۇددەلى. ەكىنشى سوزبەن ايتساق،
ادەبىيەت قاۋىمىنىڭ جاۋىنگەرلەرى قالاۋلى، اياۋلى ادام بولا ءىبلۋ كەرەك.
قازاق حالقىنىڭ ەجەلدەن جاقسىلىققا جانى قۇمار، جاماندىققا
قانى قارسى. سوناۋ الستا قالعان، توڭىرەگىن تۇمان قورشاعان

مەزگىلدىڭ وزىندە ۇلىقتان كىشىپەيلىدىك، يىلىكتەن ادلىدىك، بىلىمدىن ەنشى، جاقسىدان شاراپات، ۇلكەننەن شاپاعات، كىشىدەن قۇرمەت دامەتە بىلگەن، سولاردى جونىدەسە جۇرگەن قاۋىم. كوممۇنىستىك پارتيا جۇڭخۇا ۇلتتارىنىڭ وسىنداى ورگەندى سىتەرىن شىن مانىندەگى بايلىققا اينالدىرىپ، بۇكىل ەلدى جاڭا زامان تارىيەسىمەن باۋراپ وتىر. ال، ەل ماڭدايىنىڭ اتىن ايشىعى سانالاتىن مادەنىيەت، ادەبىيەتنىڭ قايراتكەرلەرى پارتيا تارىيەسىنە، مەملەكەتنىڭ زاتى - ەرەجەسىنە ادال، ازاماتتىق ءورالعا باي بولۇعا ءىپتى دە مۇقتاج. وسى ولشەمنەن قاتارىمىزعا قاراعاندا قارىن اشىراتىن، سىرت اينالدىراتىن قىلىقتارعا دا ۇشىرايمىز. كەيىر قالامگەرلەرىمىز ۇزىنىڭ ادەبىيەتكە بەيىمدىلىگىن باسقالاتىن جوعارى تۇرۇدىڭ ورنىنا جۇمسايىدى. وتە از ساندى ساپتاسىمىز ادەبىي تۇنىدىنى الدە بىرەۋگە جاعاتىۋ نەمەسە الدە كىمدى ئىقتاتۇ، ۇرىكتۇ، مۇقاتۇ قۇرالى ەتىپ العان، ونداي بار بولغىرىدىڭ ادەبىيەت ساۋداسىن جاساۋعا دەيىن باتىلى بارىپ ءجۇر. جاسىرىپ - جابارى جوق، ۇزىن ۇستاي بىلمەگەن ادام وزگەنىڭ كۇلكىسىنە كومىلەدى.

حالىق ورتاسىندا وسىنداى وسپادارلىقتى اجۋالاپ: ”ادەبىيەتتى بىلعي جاقسى ادامدار جازادى عوي دەسەك، ونىڭ شىنىدە وزىنە يە بولا الماعاندار دا بولادى كەن مەس پە، مۇنىسى نەسى، باياعىنىڭ قايسى ءبىر مىسقى سويىسى سىياقتى، ’مولدانىڭ قىلغانىن قىلما، ايتقاننى سىتە’ دەگەنى مە؟“ دەيتىن ءسوز تاراپ ءجۇر. ماڭدايدان تەر شىعاراتىن بۇل سىن توتەنشە ءادىل!

جاسىراتىنى جوق، ادەبىيەت سىنى جونىندە دە قوڭىلىتايىق كۇيدە كەلەمىز، ادەبىيەت شارۋاشىلىعىمىزدىڭ بار جانرلارىندا كەڭ قۇلاشتى تۇنىدىلار جارقىقا شىقسا دا ادەبىي سىنىشىمىزدىڭ كۇيى تىم جۇدەۋ. ءبىر ەلدىڭ ادەبىيەت - كوركەمونەرىنىڭ قانشالىقتى دارەجەدە كەندىگىن ايگىلەيتىن وسى سالانىڭ جاساڭى تەبىندەمەي وتىرعانى

ۋايىم ۋىستاتادى. ئادالىن ايتقاندا، بىزدە شىن ماندهگى ادەبى سىن تۇعان جوق دەۋگە اۋىزمىز ابدەن بارادى. قازىرگە دەيىن جاريالانىپ جۇرگەن سىندى ماقالالاردىڭ شىندە كەيدە: ”ه، باسە، وسىلاي بولسا كەرەك“ دەگىزەتىن جولدار كەزىككەنىمەن، ۇلكەن تۇلعالسىندا توقمەيىلدەندىرەلىك قۇت جوقتىڭ قاسى. ءبىزدىڭ سىنشىلارىمىز ءبىرىنىڭ ارتىنان ءبىرى شۇبىرىپ، ەكى تۇرلى ەسىكتەن شىعا كەلىپ ءجۇر. ول جولداستاردىڭ ءبىر توبى شىعارمانىڭ باسىنان باقاينا دەيىن قولپاشتايدى، جانە جان-جاعىنا جالتاقتاپ، قىپاقتاپ و جەر، بۇ جەرىنەن ”شىمشىعانىمەن“ اۋتورعا كوزىن قىسقان بۇل مىنەزى دە تىرجالاڭاش تۇرادى. ءسويتىپ جولداسىمىزدىڭ ۇز وتىرىگىن ۇزى اشكەرلەۋى قابىرعامىزدى قىتتىقتايدى كەپ.

ءسىز، بەلگىلى ءبىر شىعارمانى ماقتادىڭىز، بىزدە شىنىندا ءساتتى شىققان تۇنىدىلار دا بار. ال، سول قازىنامىزدىڭ قالاي، قانداي جاقسى ەكەندىگىن ادەبىيەتتىڭ كوپتى كوندىرەتىن ءجون-جۇيەسىنە مىقتاپ سۇيەنگەن اقىل-پاراساتىڭىز ارقىلى دالەلدەپ شىعۇڭىز شارت. سوندا اۋتور ازىق الادى. باسقارلار ءدان رىزا بولادى. ول كەزەڭگە جولاي المايدى. ”جاقسى دەگەن سولڭ جاقسى بولماي قايتۇشى ەدى!“ دەيتىن سارىنداى سارناماڭىزدى، جاداعاي كوكتەمە دەپ قابىلدايدى جۇرت. ال، كورەگەن قاۋىمنىڭ كەيىر جولداستى يەگىمەن نۇسقاپ: ”وسى سىنشى مەن اۋتوردىڭ اراسىندا ەپتەگەن اعايىنشىلىق“، ”اۋىز العى جوق پا“ دەپ كۇبىرلەسىپ قوياتىندىعىن دا ەسكەرە جۇرگەنىمىز ماقۇل.

ەندى ءبىر تۇردەگى سىنشى جولداسىمىز، جامانداۋ جاعىنا جانتايا كەتەدى. بۇل پەيىلگە قاراپ: ”بىتكەن سىكە سىنشى، پىسقان اسقا جەۋشى كوپ“ دەگەن ناقتىلى ەسكە العىمىز كەلەدى. ول جولداستىڭ جازعانى قاباعىن قاتتى ءتۇيىپ، سالماعىمەن سىرعاۋىل سىندىرىپ شىعادى. نەندەي سەبەبى بارلىعىن كىم

ئېلىسن، ئۆزى ئۇرسىپ قاراعان شىعارمادان وعان جاعاتىن جەر تابىلمايدى دا، توتىيىن تىلىمەن تىرنالايدى. ئىپتى ئۆتوردىڭ جەكە باسنىڭ دا جەر-جەبىر جەكەن سۇنا جەتەدى. سىندالۇشنىڭ بار قابىلەتنى وقىس كەتكەن بىرەر ئۆز-سويلەممەن قوسىپ تا سۈيرەتەدى. مۇنداي نىيەت، تىڭداۋشىغا كەڭەس ەمەس، ەگەس اكەلەدى. بۇل تەكتەس پىيىلدى كورگەن جۇرتنىڭ: ”وسى سىنشىغا ‘جاقتىرماغان باقىسنىڭ دەمى ساسىق’ بولىپ وتىرعان جوق پا؟“ دەپ جۇرگەندىگەن دە جاسىرا المايمىز.

مىنانى دا ايتىۋعا ئىيىسىپىز: بىزدە ارقاۋى بوس، ناشار تۋىندىلارمىز دا جوق ەمەس. جاڭاعىداي سىنشىمىزدىڭ اشۇلانىپ وتىرعانى سونداي شىعارما دەگەننىڭ وزىندە السىزدىكىتى ايتىققان كەۋدەمەن، اجۋا-سىقاقپەن دالەلدەپ شىعۋعا بولمايدى. مۇندا دا بايسالدى عىلمى پوزىتسىيا ارقىلى تۇجىرىم جاساپ، ونى كوپتىڭ الدىندا تۇراقتاندىرۋ كەرەك. قىسقاشى: ”ماقۇلدى مازاققا، سىندى سىقاققا اينالدىرماۋ كەرەك“ (م.اۋەزوۋ).

ادەبى سىننىڭ قۋاتتىلىقى — يىلاندىرىش ادلىدىگىندە بولىپ تابىلادى. سىنشى جولداس وزىنە ۇشراسقان شىعارما تۇرالى اۋتوردان دا قاتتى تولعاتۋى ئىيىس. وزىنە دە، وزگەگە دە ورتاق شىعارمانى شىر اينالدىرا قاراپ، مۇقيات زەرتتەپ-تەكتەۋى قاجەت. اسا بايىپتى تۇردە ارتىعى مەن تارتىمىن ويدىڭ ءادىل ەلەگىنەن وتكىزگەن سولڭ قالام قوزعاۋ قولايلى. ەگەر بەلگىلى ءبىر تۋىندىنى ەرەكشە دەپ بىلسەڭىز نەمەسە كەرەكسىز دەپ قاراساڭىز جوعارىدىي جول باسىپ كەلىپ داۋ سىڭبەيتىن، تالاس جۇرمەيتىن قىلىپ دالەلدەپ شىعۋعا مىندەتتىسىز جانە بۇل ۇشنى جاۋاپكەرسىز.

ادەبى سىننىڭ دەرەبەستىك ەرەكشەلىگى ۇز الدىنا ءبىر توبە. وسى ۇلەستەگى ازامات سىنشى ادامعا ەمەس، الدىنداى شىعارماعا قارايتىن، جاقسىنى جاسىرمايتىن، جامانعا باس ۇرمايتىن مايداندا